

1. **ชื่อเรื่อง :** การพัฒนาศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม ต.ก้งแอน อ.ปราสาท จ.สุรินทร์
2. **ชื่อเจ้าของผลงาน :** นายสาคร ศรีเครือดำ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ กลุ่มงานการพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลปราสาท สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
3. **ที่มาและความสำคัญ :**

ปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวล้ำทันสมัยมาพร้อมการดูแลรักษาที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ประชากรมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น ร่วมกับประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุ ส่งผลทำให้มีผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี พ.ศ.2560 ประเทศไทย มีผู้ป่วยติดบ้าน 235,301 ราย ผู้ป่วยติดเตียง 136,677 ราย และคาดการณ์อนาคตว่าในปี พ.ศ.2580 จะมีผู้ป่วยติดบ้านและติดเตียงเพิ่มขึ้น 526,228 ราย และ 311,256 ราย ตามลำดับ

ในเขตพื้นที่อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ มีข้อมูลผู้ป่วยติดบ้านและติดเตียงในปี พ.ศ.2563 จำนวน 291 ราย ปี พ.ศ.2564 จำนวน 274 และปี พ.ศ.2565 (ตค.-มีค.) จำนวน 168 ราย จากข้อมูลการเยี่ยมบ้านกลุ่มงานการพยาบาลชุมชน ในปี 2564 พบว่าต้องใช้อุปกรณ์การแพทย์ จำนวน 110 ครั้ง อุปกรณ์ที่ต้องใช้มากที่สุด ดังนี้ 1. เตียง, 2. พุกลม 3. เครื่องผลิตออกซิเจน, และ 4. เครื่องดูดเสมหะ ตามลำดับ โดยมีสถิติต้องการยืมอุปกรณ์การแพทย์แล้วไม่ยืมให้ เฉลี่ย 8-9 ครั้ง/ปี การยืมอุปกรณ์การแพทย์ที่โรงพยาบาลพบปัญหาหลายอย่าง เช่น ติดปัญหาระเบียบพัสดุ - ครุภัณฑ์ ไม่สามารถยืมอุปกรณ์ทางการแพทย์ออกนอกโรงพยาบาลได้ จัดซื้อตามระบบราชการไม่ทันความต้องการใช้ที่เพิ่มมากขึ้น และ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความล่าช้าหรือยุ่งยากในการเข้าถึงอุปกรณ์การแพทย์ ทำให้บางครอบครัวที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีเกิดภาวะเครียดกับค่าใช้จ่ายที่อาจต้องไปหาซื้ออุปกรณ์การแพทย์เอง

จากปัญหาดังกล่าวกลุ่มงานการพยาบาลชุมชน จึงนำแนวคิดการทำงานกับประชาชน (work with people) คือ ร่วมคิด ร่วมปรึกษา และร่วมกันทำงาน ไม่ใช่ทำให้ประชาชน แต่ฝ่ายเดียว (Work for people) (จิตจำนงค์ กิติกริต, 2525 : 54) มาใช้ดำเนินการจัดตั้งและพัฒนาศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม ที่ตั้ง ณ วัดสีโควนาราม ตำบลก้งแอน อำเภอปราสาท ให้บริการเครื่องมือแพทย์สำหรับผู้ป่วยที่บ้าน มีการหมุนเวียนอุปกรณ์การแพทย์ มาใช้ให้คุ้มค่า

4. **วัตถุประสงค์การศึกษา :**

- 4.1. เพื่อพัฒนาศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 4.2. เพื่อศึกษาอัตราการยืมการคืนอุปกรณ์การแพทย์ของ อำเภอปราสาท

5. **การดำเนินงาน :**

ระยะที่1 วิเคราะห์ปัญหาและวางแผนร่วมกันในชุมชน โดยมีพยาบาลชุมชนเป็นที่เล็งและประสานงานหลัก

- พยาบาลชุมชนเป็นที่เล็งกระตุ้นให้ชุมชนมองเห็นปัญหา เห็นความสำคัญ และร่วมมือแก้ไข
- ชุมชนค้นหาสถานที่เพื่อจัดตั้งศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม ต.ก้งแอน ซึ่งมีเจ้าอาวาสเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจมีแนวคิดช่วยเหลือสาธารณะและเป็นพระนักพัฒนา
- ชุมชนเข้ากราบนมัสการเจ้าอาวาสวัดโคสีวนาราม ต.ก้งแอนให้ท่านรับทราบปัญหา เป้าหมายและทิศทาง ในการจัดตั้งศูนย์รับบริจาคและยืมอุปกรณ์การแพทย์

ระยะที่ 2 นำแนวทางไปดำเนินการ ระหว่างดำเนินการมีการแก้ไขปัญหาลงมืออย่างต่อเนื่อง

- จัดตั้งศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดโคสีวนาราม ต.ก้งแอน โดยนิมนต์เจ้าอาวาสวัดโคสีวนาราม เป็นประธานศูนย์รับบริจาคและยืมอุปกรณ์การแพทย์
- ชุมชนจัดตั้งผ้าป่ากองทุนเครื่องมือแพทย์ ทอดผ้าป่าสามัคคีครั้งแรก เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2563 ได้เงินจำนวน 651,896บาท จัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือแพทย์
- จัดทีมงานอย่างชัดเจนโดยมี อสม. แกนนำชุมชน และมีเจ้าอาวาสเป็นประธานการทำงาน
- ประชาสัมพันธ์ศูนย์อุปกรณ์การแพทย์ให้ประชาชนรับรู้อย่างทั่วถึง มีการเปิดงานโดยเชิญนายอำเภอปราสาทเป็นประธาน มีหัวหน้าส่วนราชการ และพ่อค้าประชาชนมาร่วมงาน
- มีการทำบุญ ทำให้ได้อุปกรณ์การแพทย์ มาจากครอบครัวผู้ป่วยในชุมชนที่ไม่ได้ใช้งานแล้วนำมาเข้าศูนย์ฯ เพื่อหมุนเวียนการใช้งาน และมาจากผู้มีจิตศรัทธาซื้อของใหม่บริจาค
- มีแนวทางการดำเนินงานชัดเจน เช่น การรับบริจาค การลงทะเบียนคุมในสมุด การมัดจำการตรวจสอบสภาพ การทำความสะอาด และการจัดเก็บให้เป็นระเบียบ เป็นต้น
- มีการทำงานแบบสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลปราสาท เช่น ทีมเครื่องมือมาสอนวิธีการใช้งานอย่างถูกต้อง และทีม IC มาสอนการดูแลทำความสะอาดตามหลักการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ เป็นต้น
- ระหว่างดำเนินโครงการ พบปัญหา อุปกรณ์และเครื่องมือแพทย์ในศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีโควนาราม ไม่เพียงพอ และการบันทึกการยืมการคืนในสมุดที่ตรวจสอบได้ช้า ว่ายืมไปเท่าไร คืนมา

เท่าไร แก้ไขปัญหาโดย ประสานงานขอยืมจากรพ.สต. และประชาสัมพันธ์และขอรับบริจาคเพิ่มเติม และจัดทำ google sheet ลงทะเบียนการยืมการคืนแบบออนไลน์ที่ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์เครื่องมือเป็นคนลง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการตรวจสอบ เริ่มทำเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2564 โดยวัดสีไควนารามและชุมชน ดำเนินการได้เอง มีการจัดกิจกรรมรับบริจาค ทำให้ได้รับบริจาคอุปกรณ์ทางการแพทย์จากบริษัทเอกชนและผู้มีจิตศรัทธา

- เพิ่มเติม 1.เครื่องผลิตออกซิเจน 20 เครื่อง, 2. เครื่องดูดเสมหะ 19 เครื่อง, 3.เตียง 2 โถง 44 หลัง และ เตียง 3 โถง 6 หลัง, 4.ที่นอนลม 34 หลัง, 5.wheelchair 20 ตัว, 6. Walker 16 ตัว, 7.เครื่องพ่นยา 7 เครื่อง, 8.เครื่องวัดความดัน 3 ตัว, 9.Tripod 3 คัน 10.ตาชั่ง 2 ตัว รวม 175 รายการ
- ปัจจุบันมีมูลค่าเครื่องมือแพทย์ ที่ศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีไควนาราม โดยประมาณ 1,440,000 บาท ลดรายจ่ายภาครัฐ และหากประชาชนต้องจ่ายเงินซื้อเครื่องมือแพทย์ จะมีมูลค่าโดยประมาณ 2,500,000 บาท สามารถลดรายจ่ายภาคประชาชน รวมทั้งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงเครื่องมือแพทย์เมื่อเจ็บป่วยและจำเป็นใช้ที่บ้าน

ระยะที่ 3 ประเมินผล

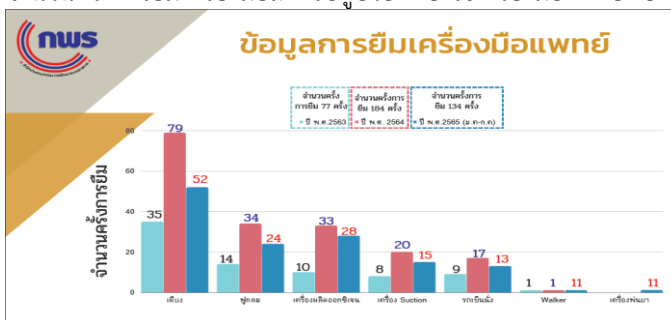
- จำนวนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ที่เพิ่มขึ้น
- จำนวนครั้งการยืม - คืน เครื่องมือแพทย์
- จำนวนครั้งการยืม ที่ไม่มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้

6. ผลการศึกษา :

- จำนวนอุปกรณ์ทางการแพทย์ตั้งแต่เปิดศูนย์ฯ 16 มกราคม 2563 – สิงหาคม พ.ศ.2565 รวมระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี 8 เดือน มีเครื่องมือและอุปกรณ์เพิ่มขึ้น รวม 175 รายการ

- จำนวนครั้งการยืมเครื่องมือสำหรับผู้ป่วยที่ต้องใช้เครื่องมือแพทย์ที่บ้าน แยกรายปี

- จำนวนการยืม ที่ไม่มีอุปกรณ์ทางการแพทย์ ผลการดำเนินงาน ปี 2563 จำนวน 9 ครั้ง, ปี 2564 จำนวน 8 ครั้ง และปี 2565 จำนวน 2 ครั้ง

7. **อภิปรายผล :** ผลจากการพัฒนา ตั้งแต่เปิดศูนย์บริการเครื่องมือแพทย์อำเภอปราสาท วัดสีไควนาราม ได้มีการพัฒนาปรับปรุงในเรื่องของระบบที่ชัดเจนยิ่งขึ้น การยืมการคืนที่ตรวจสอบได้รวดเร็ว การมีส่วนร่วมของชุมชน และการเพิ่มขึ้นของอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่มากขึ้นเพื่อใช้ในการหมุนเวียนเพียงพอต่อการใช้งาน ลดความแออัดผู้ป่วยในโรงพยาบาล ลดภาวะแทรกซ้อนที่บ้าน ลดค่าใช้จ่ายประชาชน ลดค่าใช้จ่ายภาครัฐ และลดความเหลื่อมล้ำการเข้าถึงเครื่องมือแพทย์ที่สำคัญในการดูแลต่อเองที่บ้าน

8. สรุปและข้อเสนอแนะ :

- มีแผนบำรุงรักษาเครื่องมือการแพทย์ โดยประสานบริษัทมาช่วยดูแลหรือสอนสม.
- มีแผนสอบเทียบเครื่องมือ โดยประสานกับรพ.ปราสาท
- มีการเก็บสถิติข้อมูลการยืม-คืน การชำรุดของอุปกรณ์ เพื่อประชาสัมพันธ์รับบริจาคเพิ่มเติมหรือทดแทน